

СПОРТ АЖЫЛЫНГА ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГА

«Күш-культуранын болгаш спорттун массалык уламкылар дугайында» доктаамал СЭКП Төп Комитетинин болгаш СССР-ин Министрлер Чөвүлгөсүнүн айткан бээр барык ийи чык чепил турар. Эрткен уенин дургуунда бистин республиканын хоорайларында, суурларында спорт-массалык болгаш күш-культура-кадыкшылга ажылаарын чон ортузунга калбартыр дээш эвээш эвес ажылдар кылдынган.

Тыва АССР-ин Министрлер Чөвүлгөсүнүн чамыла күш-культура болгаш спорт комитетинин коллегиясы, «Урожай», «Спартак», «Динамо», «Трудовые резервы» спорт клубтары 1982-1985 чылдарда күш-культураның болгаш спорттун массалык көлдөр талазы-биле кол хемчеглерин комплекстик планын ажылдап кылгаш бадымган.

Министерстволарда, ведомстволарда, совхозтарда, улуттук бугурулгаларында, транспорт, харылзаа, амырал хандырылга органдарында улам ук доктаамал күсүлдери канчаар чоруп турарын партия обкомунун кидистер доктаамал контролда алган. Бистин республикада, бүгү чуртта дег, күш-культураның болгаш спорттун сайыраарына таарымчалык байдалды тургузуп турар. Күш-культурага хандыкшылыгыларын саны чылдаа чыгыч өзү турар. Бүдүрүлгелерде, совхозтарда, албан черлеринде, органдарында эрткен чылдан күш-культураның 33 эке коллективтеринемей тургустунган, ийла 2,6 мүн кижи хараа туттуган.

Республикада 85 спорт залы, элээн каш стадионнар, эштр 2 бассейны, волейбол, баскетбол, футбол ойнаар 800 ажыг шөлдөр, хоккей корбазалары, хаак базалары бар.

Хаактык үнүшкүнер, спортчу балыкташкылар неперээр. Партия, профсоюз, комсомол органдары, ажыл-агыйның удуртукчулары күш-культура шимчөөшкүнүн—күш-ажылын бүдүрүкчүлүгү бедиринин, кижилерин калымын бижылдырынын, кадрларын ажылдап үнүшкүнерин эвээш көрүм-чүрүмүт экижидеринин азынтарга кылдыр көрүп турарын кижелерин эвээш эвес. Чижээ, Улуг-Хем районда Жданов атыг совхозтун директору, национал хевирлерге РСФСР-ин спорт мастери Б. К. Монгуш-оол совхозта спорт баазанын тургузуп, секцияларже чогуу хаара тузуп, яны-бүрү спорт хемчеглерин ботандырып, маргылдааларын организастаарының ийдекейлик эгелекчиз болуп турар. Ында малчыларын, механизаторларын, тудуужуларын социалистик хулаагелеринге спорт-массалык, кадыкшыл хемчеглерин киргери чачыл апарган. Шахмат чижелерин «Тыва» комбинатта, «Тиле-тер», «Бисей», «Алаан-Маадыр» совхозтардан, Тываның элери теткилеринде, Геология-инженер экспедициясында, Самагалдайында, Турунның сельхозтехника каттыжышкынырында, № 4 профтехучилищесинде, Чадаананың № 1, Ак-Талдын, Кызылдың № 14 ортумак школалардан болгаш оон-даа өске коллективтерден көрүп болур.

Чонун чурттап турар черин айы-биле күш-культура массалыг ажылдарже кичээлгей улгаткан. Алаан-Маадыр

Ак-Тал, Бажың-Алаак, Сосновка, Барлык, Кур-Чер, Хову-Аксы болгаш өске-даа суурларда бөдүүн спорт шөлдөрүн саны немесип турар. Кызыл, Ак-Довурак хооруксомоннарын сессияларында баалан план суугар 1982-1985 чылдарда оо хоорайларын микрорайоннарына комплекстик спорт шөлдөрүн тузары көрдүнген. Хей кат чурттап бажыларын алаанга 3 полвал өрээлери, база бир хардиган котельняны спорт залдар кылдыр эде кылдыр дээш.

Районун ажыл-агыйларының хову турлагларында хайныккан ажил дун-хун-биле уламшшаан. Механизаторларга, таражыларга амданып, хоолууг аш-чепни поварлар чай-чепсир чокка белеткээр. Тракторларын, автомашиналарын болгаш өске-даа механизмдерин дааш-дигини тааланчыг.

Агаар-бойдустун байлааны таарымчалыг эвес болза-даа, ховунун ажил-ипчилери чымштыг иште чай шөлөө алымай ажылдаан. Чер болбаадырадып ажылдап кылары, суггарылыгы, органиктиг, минералдыг чемишчилгелер төгери база тарадылыгы, үрени хораннаары болгаш өске-даа ажылдар хун бүрү калбарган.

Май 13-түн медээни-биле алгыра, районда 10517 га черни болбаадыраткан. Ол болза планның 92,2 хуу болга-

АГРОТЕХНИКТИГ НЕГЕЛДЕЛЕРГЕ ДУУШТУР

Районун ажыл-агыйларының хову турлагларында хайныккан ажил дун-хун-биле уламшшаан. Механизаторларга, таражыларга амданып, хоолууг аш-чепни поварлар чай-чепсир чокка белеткээр. Тракторларын, автомашиналарын болгаш өске-даа механизмдерин дааш-дигини тааланчыг.

Агаар-бойдустун байлааны таарымчалыг эвес болза-даа, ховунун ажил-ипчилери чымштыг иште чай шөлөө алымай ажылдаан. Чер болбаадырадып ажылдап кылары, суггарылыгы, органиктиг, минералдыг чемишчилгелер төгери база тарадылыгы, үрени хораннаары болгаш өске-даа ажылдар хун бүрү калбарган.

Май 13-түн медээни-биле алгыра, районда 10517 га черни болбаадыраткан. Ол болза планның 92,2 хуу болга-

ны-дыр. СЭКП-иниң XXII съездин аттыг, «Искра» совхозтар агрология удур техника-ның бедик бүдүрүктүгүг ажылдарын хандыргаш, чакы чер болбаадырадып кылары дооскан. СЭКП-иниң XXII съездин аттыг совхоз 994 га чер болбаадырадып планын 1410 гага күсүткел. «Чыраа-Бажы» совхозтун шөлдөринде 18 агрегат ажылдап, чер ажылдап кыларының темпизин шапкынчтыкан.

Чөөн-Хемчик район тара, мал чөм болгаш өске-даа культуруларын 7622 га суггаттыг черте тарыыр. Чадаана хемини, Чыраакынын, Шеминиң делгем шынааларында чер суггарылыгы түлүктөөн. Совхозтарның суггаттыг шөл-

деринде 64 авеноун 290 суггачылар ажылдап, олар инитил-биле 2861 га черге өл-шкыкты сиңирген.

Тарылга мурнуун чер суггарылыгы «Искра», СЭКП-иниң XXII съездин аттыг, «Чыраа-Бажы» совхозтарда организастыг чоруп турар. «Искра» совхоз суггарга чогуур черинин 60 ажыг хуузуна өл-шкыкты сиңирген. «Чыраа-Бажы» совхозтун 29 суггачылар дорт авеноу 340 га черни суггарган. 2777 га суггаттыг тарылга шөлдүг «Алаан-Маадыр» совхозта 89 суггачы 25 авеноу үстүп алган ажылдап турарлар. Эки-ле чылыкпай келгенден суг кызы болуп тура-даа алдан-маадырлар 874 га черни суггарып алганнар.

М. СЕВЕН.

АЛДЫН-БУЛАК, ООҢ КИЖИЛЕРИ

1. УГУНДАН МАЛЧЫН

Эрткен чамып чүве ийин. Ак-Ой бажыга үнүп келдим. Бай-Тайга, Кызыл-Тайга баштарында ховг ач туманнар, адаанда менчилер кылаанын чыдырлар. Кангыштар, эки-ле чылыкпай келгенден суг кызы болуп тура-даа алдан-маадырлар 874 га черни суггарып алганнар.

АК-ОЙ бажынын чайлаада аалдар турар. Чоруп чедер бердим. Амыр-менди солтук, чулааккай тамыштын. Сола Соудум огуу Даламчынын аалы болду. Алдын-Булак чогуулан чайлааган үнүп келген.

— Уругларым, уруглары дуза калдыр кылдыр өзе бергенер — деп, өгүн чөм-рөөжөн ээзи Серенмаа аш-чөм хайыдынын турда. Данычы хөөрөй-дир. — Чамып хой-даа калдырар, ийек-даа сагырар, өг ажылын база ыт-

лас. — Урде кадарчылай бердир бе? — Иара шагда-ла — деп, Данычын харышлай-дыр. — Но кижиле-де өг-бүле туткандан бээр-ле малчынын келди-мис. Коргутуң-дар багай эвес.

Шыпап-ла олар чүгө Аксы-Барлык суузуңуң эвес, а бугу Барлык-Хемчиктин дээр дээр кадарчылар. Чылдыңна коргутуң чүс хойдан-ла ортумаа-биле үс ажыг дураган. Чамдыкта оон ажиш-даа турган.

Чугалаажыл кэрианске, Данычынның ада-өгбеси Хондөңнүн шынар малчынын чөм чорай болду. Ынчангаш ол кара чажындан тура мал карактайыл, күш-ажылга дайыккан. Оон дугайында «мал дээрде уйгу-дуйк бил-бес кижиле» джигир мал-ла

шын. А чамдык малчын ат астып алган чорутур кижилер бар ышкактай. Оларның малы бо-ла чудаан, коргутуң чөгөңгү боор. Чүгө дээр, ийдегалар хулааган малын чөм, күзүп ораа доруктур-бас, аргырар кайкалаан алган, арагалар шаап тургалаар.

А Соудум Данычын ийдегаларга төлөтүп үс-гөргүзүп чорутур. Ол онаанган малын ажаалда-төөлөдөңгө оона кичээлгей салып, кыштын чыккы-лама согууда-даа, чактыг когүрүмүгү хушунеринде-даа, чамык дунаарга ийинде-даа, күстүн сөрүн хушунеринде-даа оонугура сагы-майы ажылдап келген. Оон кайдагы Серенмаанын ада-неин шаанда бо-ла тайгаларга чайлааган, мал каларын чурттап чорутуң. Ындай кээде кайылы-даа малчын уктук кижилер-дир. Кызыл-ах-ажиш-биле өгбө-дөңнүн хөөрөй төлөтүп уламчылап чорутур.

— Малчынар дугайында сагыш салымшыны — бистик кичээлгейне төвүдө — деп, Аксы-Барлык кодоо Соудөңнүн күсүмүңүң дараа-ам Х. Бопун-оол чугалаады. — Аксы-Барлык салбырында 8236 баш хой, бир кодан чыл-бар. Оон иштинде 3254 баш төрүүр хой он ийи ко-данга тургуман. Кодоо Соудөңнүн күсүмүңүң ситен белеткелчиз, кыштагалашкын-ны, малчынарның амды-ралыңың яны-бүрү айтыр-ларыңга оона кичээлгейни ула-лап келген. Чижээ, кадарчы-ларга өң-не берге болгаш ха-рыскалыгың — кыш. Ын-чангаш суурда хой-ниңтиг организастаары, салбырның тускай ортенмелерин, шко-лачылар малчынарга дуза-лажыл турган. Салбырның эргелээр чери, кодоо Совет оларга бүгү талаанын ачы-дузанын чедирер тускай бри-гадазын тургускан. Оон соста-амында кижиле болгаш мал э-чинери, садыгын, библиотека ажылдакчызы, агиткультбри-гада бар. Кодоо Совет күсү-мүңүң сууруң агиткертүүлери-ни, депутаттары коданнар-га бижылган. Ылаңгыа тө-рүүр хойлук коданнарже тус-кай кичээлгейни салып, мал чөм, дусту, сугну бир-ле дугайында оларга чедирер, кадарчыларын аш-чөм, по-чта хандырылыгына уукте-лишкенин болдурбаа-ны хемчеглерин чылдың-на ыл келген бис. Ол ышкап-сакманчылар малчынарга доктаамал дузалап келген.

Мал болгаш чер ажылы — амдыралдын дамыы, аш-чөм чөм үнүр дугу. Ынчангаш ылаңгыа малчынарже на-дык изилдиг кичээлгей са-лып, тодаргай дуза калды турарынын дугайын кодоо Советтен соугураган бис.

2. ХОВУНУҢ ИШЧИЛЕРИ

Алдын-Булактын механизаторлары Саяа Көк-оол, Хо-бушук Анастасий, Херток Са-ваа болгаш Монгуш Кызыл-оол даанган ийин ак сеткил-киг күсүдөн келгенер.

Хоочун механизатор Мон-гуш Кызыл-оолду чикенке бамыларын, Барлык ховуу-нда оон не басапаа чери чо-дизе хөөрөө эвес. Ол күш-ажылдык намырлар аныяа-дан-наа чер ажылы-биле холбаан. Оон тура бо хушунерге чедир ол Барлык ховуу-нда та че-же дун, хушун эрттирген. Оон демир «адылдың» эгнш-ш-ныкын төрөөн ховулары динчан мага ханган.

— Кызыл-оол кончут то-дуг-томааның, биче сеткил-киг, ажылдагы кызыкмак киж-жи чүве — деп, Аксы-Барлык кодоо Советинин күсүмүңүң дараа-ам Х. Бопун-оол чугалаар.

— Монгуш Кызыл-оол бү-дүрүдүң-ле болгай аан — деп, хову-трактор бригаданын удуртукчу коммунист Саяа Көк-оол улашты. — Чамдык оолдар кандыг ийик. Ажыл-ды хол дашты-биле кылар. Механизатор ховуга чаксаан ажылдаар-ла болгай. Болдуну арып-вүрүп — оон контро-лөрү. Ажылдан шынары оон хамаарык. Кызыл-оол чүгү-даа кылганда чуду-караалас кижиле. Алыс-ла ак сеткил-би-ле кылар.

Төрөөн суурунун кижилери

3. ДУЗАЛАА АЖЫЛ-АГЫЙЫН САЙЗЫРАТКАН

Суурун кудумчуларын эр-ген дөңнү кылган, бажык бүдүрүчүн даштын бөзүн хай-лаарып көөрө, ийла ажыл-жыг кижилер чурттап турары-кылар. Мал калалары, погза тарыш черлер барык бажык бүдүрүчүн чачылаа бар. Эр-тен даян бажылаа ийектер, чорутуң малаар суурун чүк-чүткө каларызынга тур-дурган ажал үнүп турар.

— Ол дээр суурун чүк-чүткүлүгүң хуулаа мала-дыр — деп, Аксы-Барлык кодоо Советинин күсүмүңүң дараа-ам Х. Бопун-оол тайыбырдым. — Хамааты-ларым хуу өчүтүлде алды чүе тире ийек ийи мун беш

чүс ажыг шөр мал бар. Оларнын чамдыгынын кыш, чай чок суурда тузуп турар. — Ыйча малы кадарар тус-кай кижилер бар бе?

— Кайын ылаңг боор — деп, ол харышты. — Шаан-да кожа ораа кандыг ийик. Малаң эгелекчиз калгалар. Бистин суурда база ылаңг. Кудумчулар айы-биле кижилер хулааңын алган малын эгелекчиз калар.

— Хей-ниңтиг ажылын кылдыра шапкынтыг эвес чү-ве бе? — Хөңг-даа шапкын чок. Бир өг-бүле ортумаа-биле ай-да чачыс катан кадарар. Се-зонвуг ажил-биле холбаакан

кижилер ылаңгыа кыжын элээн хостуг. А чамдык дыш-танымга үсүндө школачылар дузалажы бээр.

Азыраап малының эдыл чүгө боттары ажылдаас. Ар-тышпылдыг малын күрөөнө садып, оон өртө өг-бүленин шыккамырычте кирип, чараш хевистер, бажың өт-сөөн, соодукчулар, телевиזורлар, каас плик-хен аймаа кылдыр хуулуң турар.

Алдын-Булактын дыка ко-вей кижилери картофель та-рып, ажаал өөрөң бергенин магадал демгелээр алаар. Шудуругу ажыл — бай-шы-рак амдыралдын үндөнін. Алдын-Булактын улауу хой-винтинин-даа, амы-боттун-даа ажылын бир дөмөй а-ке-сеткилдиг кылдып, тодуг-до-гаа чурттап чорутулар.

Б. МОНГУШ.

ТУҢНЭЛ ЭКИ ТУРГАН. АМ?

Бай-Тайга районда «Кара-Хөл» совхозтун Кула-Аксир деп черге 1960 чылдан 1970 чылда улуг ферма турган. Инектин бир, сарлыктын ийи улуг фермалары турар. Ынчан күрүңгө сүт саларынын планы улуг. Ынчалза-даа сүтү сар-жыг кылдыр булгаш, планын ажил күсүдөн турган.

Турулуг, Бордуг-Хову-Аксы, Өзөй-Хову-Аксы, Мунгаш-Кы-йыг деп черлерге инектин-биле ылаң 150 гектар хире черге мал чөм көк-суланы тарып, оон погана массаны ажаап ап турар.

Комбикорм складның дү-дүрү улуг саанын дээр эн муракчы сааныга турар. Оон анында ферманың хун чүрүмү, чөм рацион-биле кады-чангыс черде азып каан турар. Ол коллектив аңаа чыгырткаш, айыттыган шыгында кижиле бү-рүзү ажылдап үнүп турар.

Ол үдө ферма төрүүр 120 ажыг инектер. Апрель айга колдуу төрүпкөн турар. Ол инектерин өгөт-үчүдүн кы-лып, каян төрөткөн, каян ээрижиге кирер дээр, шу-тузун тускай делгелер бижээш, сүт үчүд-биле дөмөй-ле кы-лып турган.

Ынчан түнөө эки турган. Чүгө? Бирөөлө, бүдүрүчү бугаларын кыжы үдө тускай азыралга тургусканында олар семис-шырак. Ийле, төрөң инектеринга үчүдүн тускай дел-гелер долауруп, өгөт-үчүдү зоотехниктиг шыгың чуртума тургусканында. Уште, ол кол-лективке ажыл-ла турган кижилер боттарынын оонаш-кан ах-лынга ак сеткилдиг, ажылга харыскалыгы.

Амгы үдө ылаң байлаа сир өске. Совхозтун планын кү-сүдээр, чылдыңна чоңдан саржанын садып ап турар. Ийек олоолдашынын оройтаан. Ам бо 7-нөмө 21 инекти 2 сааныч хуш 35,8 килограммын садып ап турар.

Фермада төрөң инектерин үчөт-үчүдүн кылды турар делтер чок. Хун чүрүмү бол-гаш мал чөмчегин рационун аспаан. Шах мөн алган кее-де, малай бугууд зоотехниктиг ажил чок деп болур. Ол фер-мада 5 чыл бурунгаар 5 см-

менталь буганы садып экке-лен. Оларын хайнатарының кайдазы билдирмис.

Совхоз бирги кварталда ээт планын күсүткөз. Бир-ле ыла-ңыг ээт уламышкынын бол-ганда, оон планын хары-даа ажыг күсүлүпкөн тургу дег, 60 ажыг эр молдургаларын Александр Кужуктеке мал-зат-чы 2 чыл болган. Оларын кургак саапа-биле, канды-даа холуксаа чокка чөмөтүрүп, о-ла олчаан каап берип турар. Оларын күрүңгө саары бер-ге, күжү арган. Ынчангаш, күрүңгө дужаар мал чок бол-ганында, план күсүткөткөн.

Бо чүдөөн болуп турарыл дээрге совхоз директору Х. Д. Давоутун специалистерден не-гелден кошкатканында. Совхозтун дирекциясында, специалистерден ферманы 2 саанычыл, бир инек казар-чылыг кылдыр тургуспай, өске коданнарда төрүп турар инектерин чангыс черге мөм-нөп, улуг коллективтиг ферма кылдыр эле организастары негеттинип турар. Шах ычаар организастаарга, бүгү ажил контролга алдынып, зоотех-никтиг ажил чайгар-ла кес-түп, кижилерин ажилга бот-харыскалыгы бедик укур-дуг. Ынчан ол коллектив планын даалгаларын күсүт-кен турары чугаажык.

Совхозта инек биле сарлык казгыштыр 1943 баш. Оон иш-тинде төрүүр сарлык 868, тө-рөң 358. Төрөң инек 358 баш, биззалары оңа-менди. Совхозтун деңгээли дөмө. Сарлык малды өстүрүңгө кончут таарымчалыг. Чондан саржаны садып, планын кү-сүдээр дээр-ле, ажил-агый-жы эвес чорук-тур. Сарлыкка тускай ферманы тургузуп, оон чик өртөктүг саржанын бүдү-рүп алары чугула.

Шаандаа бээр сарлык ка-зып чоңаан, ам пенсионер Ир-гит Сайын-ооловны Садыг Даштыг-Хөл, Сарыг-Өргө деп черлерде чурттап, ам-даа ол ажилын уламчылашкан. Ол сарлыкты саар деп чугаалап оор, оон ол чугаалыг кы-м-даа делгес болур-аар.

М. ООРЖАК.

ЫРАККЫ ЧӨӨН ЧҮК МАРКАЛЫГ

«Дальсельмаш» заводтун коллективин сизос ажаар ком-байнарын чак сарыларын массалык-биле бүдүрүп үн-дүрүңгө киргип, Баштайгы комбайнарын бөрүлүң тараажыларже чуртукан. Оон мурунда моделдерге бо-лаа, КСР-3, 2А комбайн хей эки талаларыг болуп турар. Заводтун конструктор-лары шимчедичинин күчү-гүн улгарттып турган, а-грегаттын — колдир кезөөн улам экижидип, сизос ке-ээр бистериниң тургуну элээн

өскөрткен. Оон уламында машиналарын бүдүрүчү-лүгү бөдөөн. Сизос массала-рым соортуругне эитиг кыл-дыр комбайныг дегилерин таарыштыр кылган.

Машиналарын башкарыл-га системазын улам экижид-кен. Кабинаның иштин дел-гемчигин, ыңчангаш ол эит-тиг болгаш ажылдарына таарымчалыг болу берген.

Ыраккы чөөн чүкчүлөр үш муң ажыг комбайнарын бо чымын бүдүрүңгө көрүп турар.

ТАРЫЛГА ШӨЛҮ НЕМЕШКЕН

Соңгу чериниң дүжүдү элээн бедиринге Магадан-ның өртөмдеринин ажил-даа кылган чер ажылын өр-теме үндөңгө чорударынын системазы салдарыг болган.

Менге доңат зоназын көрүтүң кам-лаш чыл шим-чидөңгө түнөөдөңгө үндөңгө кылган ажылдар улуг ажыктыг болуп турар. Соңгу-чөөн чүкчүлөр зона а-ай-биле кодоо ажил-агыйнын ий-биле кодоо ажил-агыйнын өртөм-шпичелд институту-нун өртөмдөңгө оңу чуртукан. Тарылгага ажылдар хей-хөй күр черлерин шим-чиде алырында ол ажил-дар ийдегил болган.

Ыраккы Чөөн чүкте

ЫЯШ ӨСТҮРҮКЧҮЛЕРИНГЕ А Ж Ы К Т Ы Г

Ыраккы Чөөн чүкте ыш ажил-агыйның өртөм-шпиче-лел институтун өртөм-дөңгө чоруткан. Машина оозмун ажаап олуттур ажилды чикеткен. Ыш олуттурун шүтүгү, хей үе үндүрер ажилдарын механиз-мин «холдары» хулаа ал-гын, Шивиниң, ноптун, дит-тын сөүмнү тускайжы-тыг бункерлерге сады-

нар. Шах оон оларын белет-кел каап оларларга меха-низм боду олуттур. Ыш олуттур автоматтыг ажил-ды чикеткен. Ыш олуттурун шимчидиң чо-руу чөм алдында, алаа үн-ер чарыдалдар оранчыл кызылган. Ол чак чүлүк Хабаровск крайда болур-чо-гууру-биле ажилдап эгелөөн.

ТАЙГАНЫҢ ҮҮЖЕЗИНДЕН

Владивостокта ажитты-ган «Тайганың кеңиктери» магазин аңчыларын ола-тыныжын хулаа алган, са-дып алымыларга садып ту-рар.

Усурийиниң арга-ары-ларын хей-хөй үүжелери мында чыгыдган: ары чиги-ри, яны-бүрү каттарын на-дыкшыла ажиттыг хандыла-ры, тооруктар болгаш мо-гүлөр. Ол бүгүн чым бе-

леткээринге хей-хөй кижилер киржи турар. «Тайганың кеңиктери» чи-жекити кооператив садымын тускайжытыг тоотера крайда үжөн шаа чедип ту-рар. Оон четкин ам-даа улам калбарар. Аңчылар болгаш белеткелчилер чыл саныла-ла 20 миллион ажыг рубль-диң продукцияны чурттагыч чонга берип турар.

(СЭТА).

Арзылаң Монгушевич Су-ваа 463-кү КИМ-да оң тур-густунганында бээр ажил-дап турар. Баштай ол бызак-чылап ажилдап турган, чоор-ту чазаныкчылап эгелей бер-ген. Амгы үеде ол бедик мер-гежилдиг, 5-ки разрядтың ча-заныкчызы апарган, хөөчү-нарның бирээзи.

Мурнакчы чазаныкчы боду-нун ажилына ак сеткилдиг, кызымканай. Чогуна ыңчан-га ол хун, ай нормаларын үргүлчү ажыг күсүдөп, мурнакчыларын одурунда санадып турар.

ЧУРУНТА: бүдүрүлгө хоо-чуу А. М. Суваа.

С. АЛЕКСАНДРОВТУҢ ФО-ТОЗУ.

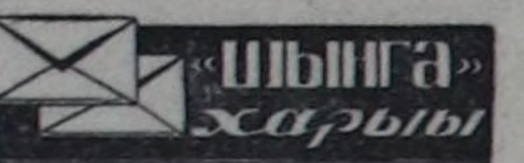
АЧЫ-ДУЗА ЧЕДИРИП

Барыын-Хемчик районун амырал хандырылга бүдү-рүлгө эргелелин коллектив-ни оон бирги беш чылдың үн-дүг оок чымын өртөк айл-ларын планын оонаалда-рын эки күсүткен. Бүдүрү-ге районун болгаш Ак-Дову-рак хоорайн чурттагыч чо-лунга апрель айда пландан ажыг 700 рубльдиң ачы-дуза-зын чедирген.

Айын планын оонаалда-рын ажыг күсүдөп турар мурнакчылар мында эвээш эвес. Оларга платёе дараар бригадалык мастерлер Т. Сергеева, И. Чүлө, дааратыр машиналар септээр мастер В. Похабова болгаш оон-даа өскөлөр хамааржыр. Устүндө мастерлер апрелье хулаа планын оонаалдып 171, 155, 148 хуу ботандырган.

Баш дүгү таарар, чуртук тырттырар мастерлер В. Ке-нозин, Г. Хомушук, Г. Черно-зин, А. Даржай олар база му-ракчылардан дудак чок ажилдап турарлар.

Б. БАГЫТ-ООЛ.

БАЖЫҢНАРНЫ ТУДУП ТУРАП

Бо чылдың март 30-де үн-ген № 74 «Шын» солунда И. Достяныч «Кагдыган бажынар» деп өгелг мате-

ЧӨП АЖЫГЛАП, КАМНААР

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин Президентурунун хуралына СЭКП обкомунун болган Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин 1981 чылдың октябрь 19-та хулаас алган «Чиг-этти, одалга-энергетика болган өске-даа материалдыг кураавырларын камнаар, таарымчалыг ажылгаар талазы-биле ажылдыг күштедирериниң» 1983 чылда болган он бирги беш чылда материалдыг кураавырларын камнаар талазы-биле даалгаларын күстедирин хандырарынын хемчеглеринин дугайында» доктаалыгын күстедиреринин дугайында айтырыгын чыгарган. Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин Даргазы Ч. Б. Ондар хуралды дарагалат эрттирген. «Красноярскэнерго» Тыва энергия хайгааралыг республика сабырынын на-чалкыны В. Н. Бахчиванян ук айтырыг талазы-биле дымчадыг кылган.

Республиканың министр-стволары, ведомстволары, бүдүрүлгелери, организация-лары үстүндө доктаалдыг бот-тандырлар тодаргай хемчег-лерин аң чорудуп турарын Министрлер Чөвүлелин Президентуру дымчадыг. Кара металл прокатын, чыгыг энергиязын, электри энергиязын камнаар талазы-биле 1982 чылдың планы республикада күстедирген. Кара болган оңук металл, ийгилиг чертегин чиг-этти арты-чыларын белеткен, дугаары-ның планы боттоткан. Ол та-лазы-биле 1983 чылдың со-циалист хулааскелери база ажылдап кылдынган болган материалдыг кураавырларын камнаар талазы-биле тодар-гай даалгаларын ила киирип айткан. Бүдүрүлгелерде,

кураавырларын камнаар, таарымчалыг ажылгаар, ай-тырыг коллективтерде тур-густунган, ийгилиг хураадарга чыгаалыг турар. Сельхозтехкумунд бү-дүрүлгелеринде материал болган одалга-энергетика камнаар талазы-биле көрдү-гүн хемчеглерин багыт эвес күстедирерин турарында 1982 чылда ила 251,2 муң дитр бензин, 205 автомашина ду-туго, 51,9 муң рубль түнүгү артык кезектер камнап ал-дынган. Мебель фабрикасында, Кы-зылдың хлеб заводунда, «Ты-ва сентеле-тудуг» тресте болган өске-даа чыгдык бү-дүрүлгелерде чиг-этти, мате-риалдарын канчаар шыгжап, ажылга, оларын чарыгдары-ныга көрдүгүн нормазынын кайы хире күстедирин ту-рарын хынаан. Республиканың министр-стволары, ведомстволары, союзотар материалдыг кура-авырларын таарымчалыг ажылгаарына ажылдакчыларын, инженер-техниктиг ажылдакчыларын материал-дыг союургалын бедилер хемчеглерин ап турар. Чиге-э, Тудуг материалдары бүдү-рүлгелерде каттыжымшыкында одалга-энергетика кураавыр-ларын камнап алганнар шандар-мактар хемчегтер ажылдап кылдынган. Катты-

жымшыкыныг бүдүрүлгелер-инде 1982 чылда ол талазы-биле чарыктык дөрт санал шигиригди алдынган. Чамдык бүдүрүлгелер чер-леринде, организацияларда үс-түндө доктаалга хамаарыш-тыр хемчеглер ам-даа чедир алдынмай турарын Минис-трлер Чөвүлелин Президентуру чепсеп деп айткан. Цемент, котел-печкага одаар бензин, 205 автомашина ду-туго, 51,9 муң рубль түнүгү артык кезектер камнап ал-дынган. Чамдык бүдүрүлгелерде, орга-низацияларда материалдыг чидиргелерин кызырар талазы-биле ажылдап кыл-дынган организация-техниктиг хемчеглерин күстедирген док-таалга контролда алдын-маан, долу ажылдакчыларын турар. Министрстволарын, ве-домстволарын, бүдүрүл-гелерин, организацияларын үстүндө айтырыг тала-зы-биле ап чорудуп турары хемчеглеринде бар чепсеп-терин чылдырып, материал-дыг кураавырларын отчет-уучудун шыгыгын тургузар та-лазы-биле удурутчулардан негеделерин күстедирерин, камналга дөш социалист чарыктын дөштин бедиле-рин, камналга айтырыг эки тургустунган коллективтерин арта-дуржуктагы негеделерин хулааскелерин тура-лооталдыг Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин Президентуру хулаас алган.

Ширей хеминг эригине Республика ордуу-биле бол-ган хоорай чыгаргынын багынын чыгында улуз тудуг шуду агыг үеде тур-густунган. Маана, Берлинниг тоотугу тудуге, 1987 чылга чедир 700 ажыг квартиралар-ын тудур тургустун. Эрте-бу-рунгуу болган агыг-даа үедег архитекторларын бай-далдары алакын кыгтарын каасталгаларына кылды-нар. Адакын кыгтарга ма-гистер, кафедр, ресторан-нар турар. Тус черин бажык тудур алын чаш комбинаттарынг специалистери хоорайныг төгүзүгүн компесилег тудуларын кылар апар. Оок башы кыдыр белем элек-теринг кыгтар, оларын Берлинниг тудуларынга чо-дикинигинг ажылга турар. Оок азында акша-херге-лиг болган үеде-даа дык камнап ап болур. Иргиняныг ажыктын БЕЛГРАД. Мостар хоорай-ныг чыгында турар үнү-дүгүтүр районга мелиора-ция ажылдарын чорутканы соонда кээ-эе айма-гыл култураларын дүгүтүр ба-рык беш катал улаалар. Ила-да ийиградты, ногааларын болган кат-чиктеринг, тапкыны өстүргөне дык таарымчалыг. Ийи-даа-да оо бүгү черлерге сүг үер-лешкениг үргүчү болуру-биле барык ажылдакчылар чыдар. Келер үеде оо рай-онга сүг моондалтар чалдар-ын, сүг хообеттерин, насос станцияларын болган өске-даа иргиняныг тудуларын кылар деп турар. Мелиорация ажылдарын чорудары — Югославияныг агролеттеринг компесилег тоотугуларынг үр чыгаалыг планынч чыгула негээ бооп турар. Чуртта улуз-улуз ир-ригалиг системаларын тур-густулаан. Чиге-э, Дунай-Та-с-Дунай аразыныг каналдар четкиниг ажылдап турар. Оок дуузы-биле барык 1,5 ми-лион гектар сугаттыг черлер-ин суг-биле хандыр болган барык 900 муң гектар шад-дарын суг үерлешкениг чылдыр арталыг болган.

Чуртталга тудуунун программасын-биле БЕРЛИН. СЭТА-ны корр. А. Бурмановтүг дамыткан болза: Германия Демократтиг Республиканыг найысылалы-ның чаш микрорайоннарыга чоокку үеде чедир-ле ажыл-дап турган тудур каннары ам хоорайныг топ негээде иэон тургустун. Бо чылын ачаа чурттакчыларга бүдү-рүлгелерин мун ажыг чаш квар-тираларын хулааскелерин болган эрти 20 муң кварти-раларын чарык кылар деп планнаан. Республика найысылалыга чуртталга тудуунун програм-манын тудулулар болган Берлинниг архитекторларын-ның мурунда чаш-чаа улуз сорулгаларын салып турарын хоорайныг кол архитектору Р. Корр журналистер-биле беседанынч үедеде чыга-лаан. Берлинниг «онзагыл окур-хевиринг» хевээр арты-рары, архитекторлар туду-ларга чаш-чаа тудуларын таарымчалыг тургузары, туду-ларын тоотугу үедег чер-лерин хевээр артырары эр-гежон чыгула бооп турар.

«КУШ-АЖЫЛДЫН ХООЧУНУ»

МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАҢНААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Чарлыы

Улус ажыл-агыйыга үр чылдарда ап сеткилдиг күш-ажылын үнелеп көргөнгө дөмдө кылдыр ССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун өмүз-ээнден шаңнаары болза:

БАЙ-ТАЙГА РАЙОНДАН «Кара-Хөл» совхозтан Бичин-Уруг Арпатановна Дөртен-оол — ажылчы. Байырт Биджовна Иргит — пенсионер. Долчумаа Чавыралоовна Хертег — ажылчы. Кокмөндөй Минчириновна Хертег — ажылчы. Чылбак Санчыевна Хомуш-ку — ажылчы. «Муриакчы» совхозтан Очур-оол Биджович Иргит — ажылчы. Дак Монгеевна Салчак — ажылчы. Хомушку Кежикович Седи — ажылчы. Кок-кыс Мадыр-ооловна Чыгар-оол — ажылчы. Салчак Шубуевич Шипи-байыр — ажылчы.

БАРЫН-ХЕМЧИК РАЙОНДАН Дучуттаа Биче-ооловна Күжүгет — Шенээр ортумак школазынч башкызы. Галина Николаевна Кунду-вакова — райкүсүмүнүг техникачыны. Ина Андреевна Марьясова — «Тыва даг-дугу» комбинат-тыг спорт комплекзиниң башкы-гу. Октябрьна Чаш-ооловна Монте-Байр — чоңуң ам-дырлар хандырлагызынч район-да бүдүрүлгелерге эргелешчин дааралгычыны. Аралдол Борбак-ооловна Монгуш — Шенээр ортумак школазынч башкызы. Олжоймаа Ламажиковна Монгуш — Шенээр ортумак школазынч ажылчыны. Хөвө-оол Садылевич Сун-дуй — «Бардын» совхозтун ажылчыны. Сержинома Санчытовна Яныбиль — «Кызыл-Макалы-та» «Чечек» угулур лес-са-диниң ажылчыны.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК РАЙОНДАН Иннокентий Иванович Бир-юнов — «Хемчик» андыр-тыгын ажыл-агыйынч аң-чы. Кок Достей-ооловна Докур-оол — «Тыва» совхозтун ажылчыны. Прасковья Кирилловна Ко-марова — Чадананың №1 уруглар садкыныг повара. Севек Кара-Хуановна Кү-жүгет — СЭКП-ниң XXII съездин аттыг совхозтун ажылчыны. Лопсан-Дажы Дамбий-оол-он — Куулар — СЭКП-ниң XXII съездин аттыг совхоз-тун малчыны. Чечекмаа Сактаевна Куу-лар — «Тыва» совхозтун ял-садынын эргелешчин. Бегзияна Суванович Мон-гуш — Сут-Хөл суурда пен-сионер. Даргы-Сарыг Чылбаевич Монгуш — «Сут-Хөл» совхоз-тун ажылчыны. Денисевич Серенгеевич Монгуш — «Октябрь 30 чыл» совхозтун ажылчыны. Дое Насыктовна Монгуш — «Сут-Хөл» совхозтун ажылчыны. Салтай-оол Сактаевич Мон-гуш — «Алдан-Мадыр» сов-хозтун ажылчыны. Чөмөй Сундуй-оолович Монгуш — «Сут-Хөл» совхоз-тун малчыны. Ичин Байыны-ооловна

Кечил Балганович Монгуш — Солчур суурда пенсионер. Сүтежик Бадмеевна Монгуш — «Коммунизм орук» совхозтун ажылчыны. Тумуржаа Чамьянович Монгуш — «Коммунизм орук» совхозтун ажылчыны. Чолдак Седеновна Монгуш — Солчур суурда пенсионер. Сержинома Дүмен-Хөвөөна Ооржак — Сагал суурда пен-сионер. Чолумаа Достай-ооловна Сага — «Кызыл туң» совхоз-тун уруглар садкыныг баш-кызы. Кертик Дамба-Сюрюновна Хомады — Солчур суурда пенсионер. Соскур-оол Чүдүмөвич Хомады — «Кызыл туң» сов-хозтун ажылчыны. Анна Мелбей-ооловна Чыс-маа — «Торгалыг» совхозтун ажылчыны.

БИИ-ХЕМ РАЙОНДАН Биче-Уруг Кежеевна Бай-кара — «Кызыл тараачын» сов-хозтун ажылчыны. Иан Айтыжович Бегин — Тураанын үлетүр комбинаты-нын ажылчыны. Клавдия Васильевна Мака-рова — Аржаан ортумак шко-лазынч башкызы. Чоскур Аржан-ооловна Мон-гуш — «Кызыл тараачын» сов-хозтун ажылчыны. Борбак-Хүрен Арпатановна Ондар — Сесерлиг сес чыл школазынч техникачыны. Надежда Семёновна Рабова — «Өк» совхозтун уруглар садкыныг эргелешчин. Николай Прокопьевич Сухо-рослов — Тураанын үлетүр комбинатынын ажылчыны. Владимир Фёдорович Теплах — «Кызыл тараачын» совхозтун ажылчыны. Владимир Львович Федорен-ко — Тураанын №2 ортумак школазынч башкызы. Василий Давыдов Шынгын — районун радиоламчылга-зынч корреспондент-организа-тору. Агарма Григорьевна Шы-рап — «Кызыл тараачын» сов-хозтун ажылчыны. Хомады Ооржамеевич Шы-рап — «Кызыл тараачын» сов-хозтун ажылчыны.

ТАНДЫ РАЙОНДАН Аксинья Егоровна Адам-оол — район эмгектешиниң ажылчыны. Адам — амавич Аман — рес-публиканын туберкулезка ууру диспансеринг слесарь-сантех-ниги. Галина Константиновна Ба-рынина — «Тыва кобальт» ком-бинаттыг компрессор тургузуу-нуң талазы-биле машиниш. Ольга Алексеевна Беспалова — Сосновка ортумак школа-зынч ажылчыны. Валентина Ивановна Була-кова — «Тыва кобальт» комби-наттын ажылчыны. Александр Павлович Була-ков — «Тыва кобальт» комби-наттын ажылчыны. Гонгорий Иванович Вахули-н — «Тыва кобальт» комбинат-тын дериглелер сепээр слесар-ы. Александр Андреевна Дря-лова — «Тыва кобальт» комби-наттын эмгекте пуштутуучу эргелешчин. Мария Семёновна Енушев-ич — Хову-Аксинья ортумак школазынч директору. Валентина Петровна Замя-тина — райкүсүмүнч сан кыл-дынын инспектору. Анна — Хову-Аксинья — пенсионер. Эдуардас Казимирович Зин-кевич — «Тыва кобальт» ком-бинаттын гидрометаллургия цегиниң аппаратчыны. Дина Николаевна Иконнико-ва — районун «Сельхозхимия» каттыжымшыкынын диспет-чери. Анисья Семёновна Карпова — «Россия» совхозтун саягы-чы. Анна Ивановна Кристалль — пенсионер.

(Улачымы. Эгези №114 «Шында») ОВУР РАЙОНДАН Куулар Кууларович Дарый-оол — «К» муни-палитет совхозтун ажылчыны. Тамгай Тайгитовна Кара-саа — Сагал суурда пенсионер.

ИНДИРА ГАНДИНИН ЧАГААЗЫ

ДЕЛН. (СЭТА). Кала-даа каттышпас шимчээшкенин даргазы Индираны премьер-министрин Индира Ганди АКШ-тын Вильямсберге ам болур деп турар барым чүктүң эң улуз курулелерин болган Япо-нияныг баштындарынын ужуражылаанын ху айты-рында беш киригине-инге боттарынын дүвүрөз-ни илгерейлөдөн.

АКШ-тын, Англияныг, Францияныг, ГФР-ниң, Ита-лияныг, Канаданыг болган Японияныг баштындарына чуртталга чагааларында хө-жүп олурап күрүлелеринг экономикалыг байдалдарына багыт салдары болуп турар делегейинг капиталдыг эконо-миязынын мурунда тур-густун тургустунгын айтыр-лар-биле холбаштыр кала-даа каттышпап күрүлелеринг дүвүрөзүниң Индира Ганди илгерейлөт. Делегейинг эконо-миктиг системанын агыг тургузуун дүгөн эскерткиг чыгула алганга дөзөли кала-даа каттышпас шимчээшкени-нин чагаалыг чагааларында айтылган.

«Челини» баштындарына Индира Гандини чагаалары-ның мурунч чарымында кала-даа каттышпас шимчээшкени-нин левен-оо бүтүз тала-закчалары 9 чуртталгын дап-тымы херектер министрлери-ниг Лелите ужуражылгазы болуп эртен. Делегейинг сөң-хо-экономиктиг харыл-дааларында хөжүп олурап күрүлелерин ыгтай коор чо-тор.

АКШ КОСМОС ЧЕПСЭЭН КЫЛЫП ТУРАР

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Космос делегеминг тургуза-рына таарымчалыг шынар талазы-биле чаш чепсепти чо-гаалыг кылып удуурлар Рейганын администрациязы дүгүлдерин болап турар. АКШ-тын камналга минис-тринг орандакчы Р. Дезор-ринг чыгаалы-биле алдыга, Ва-шингтон бо сак-хо чылдыла ол программанын акпалан-дырышкынын бети дээр-ге ийи натап улагыттарыг чедип алат, оок ийи түнүг ийи миллиард долларга че-дирер деп планнап турар.

Каттышкан Штаттар космос чепсээ чүгүл чогаалды турар эвес, харын шенеп турар. Конгрессе чүвени эки башкы килдерге айтты тура, Ва-шингтон бола, эртен чылыг кууун дайымынч элэон кам муң километр ыракта турар объектилерин уузуулар кыл-дыр чогааткан лазер чепсеп-ти бир хевирин шыгжап кор-гоен. Ол болза, космос чепсеп-тин үш чүгүл системаларын чүгүл чагыды-дыр. Ол сис-темалар чоокку келер үеде боттук чепсептер бола берип болур. Камналга министр-стволунг разведка эргелешчин директору турган кураавыр-да генерал-лейтенант Д. Гро-хэм баштап болуп специа-листтер нап чылдар дүгүзү-да «Белиг кыглар» деп та-лазат атыг. космоска 432 эе-ригилерин тургузарын план-наан. Оларын түс бургуу 40-50 ракетаныг болуп

ОНЧУК-ЧӨҢГЭЭ УРГУЛУЧУЛЕВИШААН

МАНАГА. (СЭТА). Рево-люстук Никарагуага ууру со-мосам дээрбелерин болган гондурас шеригинг кезектери-нин боо-чепсептиг өнүк-чө-гөзүн соксавайн турар. На-ционал камгалат министр-стволунг дымчадыг булар алдыга, солгу талада Нуза-ва, Сеговия департаментке кы-зыгаардан мрак эвес чурттак-чылыг черлерде хөй салыг халдашыкынын Гондурас-тын девисзоринд кылып тур-р. Сандиную улусчу армия-ныг болган улусчу милиция-ныг отрядарынын дайышчы-лары ол дээрбел халдашык-кынын чедикшигинг өйтүр шап турар. Никарагуаныг девисзорин-г контрреволюстук иасеттер-тин дашкыр черлерин тургу-зар дээш Вашингтонга ажыл-дап кыган планнар булар дүжүкүнгө таарымчалыг турар. Республиканы дайышчылары, ол ышкар резервистер болган «милитанстар» импералист-тиг агрессорларын халдаш-кындарында Төзөн чурттуг боттарынын херектер-биле камгалат, Никарагуанын кы-зыгтар районнарыга быжыг-латын алыр дээш интер-вентлерин кылган хөй салыг ордан халдашыкынын буураашкыныг таарымчалыг-гана.

Ол ышкар «дуурашкыны-ныг иштинк фронтту» дээр боттук тургузар дээр кон-трреволюцияны кылып турар ордан халдашыкынын база буураашкыныг таарымчалыг турар. АКШ-тын Топ разведка эргелешчин болан турары-биле алдыга, ындаг фронтун тур-гузар Никарагуага ууру боо-чепсептиг агрессияныг кол улагышкынынын бирөөн бола бөз ужурап. Республи-канын иштин херектер ми-нистерстволуна талашкыны Л. Бланкович айтты турары-тыгга, ындаг негеделер-биле холбашкан бооп турар. Америк имперализм бол-ган ирээл сиюним чүгээ америк монополияларын болган АКШ-тын порт-улетүр комплекзиниң эрге-аккытарына дүжүкү турар кылдыр Чоокку Чөң чүгү айтырыг «спинтирлөө-рин» талазы-биле боттары-нын негеделеринг делегей хөй-нигитиниң албадалары-на чүтүкү турарын ливан-и-нарга болган палестиняныг удуру Израильдин үгүлгетин агрессияныг түпүлүлүг ындаг дүжүкүлүгга ат са-ганым фактызы херче-леп турар.

Каттышкан Штаттар Изра-иль-биле калы моон сонгаар Чоокку Чөң чүгү албадалар-кынын боттадылар, араб чурттары сандардыр эчир сорулгалыг албадаларынын

дөрдөн соксадырын сава-лаан. Европага ядролуг чеп-септиг немей дүжүбөө, а оларын кылдыр херек, ядролуг чепсеп болза агыг үеде кыжы төрелеткенге кол айыл-болап турар дээрин «Сток-гольм» тилингинг солуга «палаттыны үгөн чүдүтүг» оо ооналап дөмдөгөн. Евро-паны ол өлүмүг чепсептиг соостар талазы-биле шөд чыгыг улагышкынынын ядролуг чепсепти немей дү-жүбөө бурчү-биле дүжүкү турар дээрин ол чүдүтүг а-тты.

СОКСАДЫРЫН САНАЛДАН

СТОКГОЛЬМ. Боо-чепсепти дүжүкү талазы-биле Жене-ва комитетинг шөд делег-ацияны баштыг Май-Брит Теорин чепсөгөлешкенин бүгү дүжүкүлүгга програм-маны боттадыларынч баш-тайы базым кылдыр ядролуг чепсептеринг бүдүрүнч доп-

«ЛИВАН-ИЗРАИЛЬ ДУГУРЖУЛГАГА» АТ САЛГАН

НИКОСИЯ. (СЭТА). Бейрут радиоуулу дымчакыны-биле алдыга, ливан-израиль «тай-быг дугайында дугуржулга» ат салышкыны болган. Ливанга Каттышкан Штаттар-ның болган Израильдин ал-бадалкыны ол документте ол ышкар АКШ-тын админис-трацияныг эмиссары база ат салган бооп турар. «Тайбыг дугайында дугур-жулга» Ливанныг девис-зоринг Израильдин дээр-биче бу-биле халлап киргени-ниг болган ол чуртка изра-иль агрессорун эрге-ажыкта-рыгга дүжүкү израиль бол-ган америк шериглерин ту-рарын хулаас алдырыч оу албадаларынч ордан халдаш-кынынын түнүлүг болган. Ол дугуржулга америк-изра-иль агрессияны Чоокку Чөң чүгү, Ливан-биле ко-жа-хөлбө турар чурттарга удуру улам калбарарынч боттук кыжымшыкынын тур-густун, палестин улусун бот тодараттынар болган боду.

Редаторуна ордан халдашкынын Р. К. САТ.

АЭРОФЛОТ: ӨӨРЕНИРИН КҮЗЭЭННЕРНИ ЧАЛАП ТУР

СССР-ин Хамааты ужал чүдү болууну туруп келгени алдан чыдарынын иштинде Коммунисттик партиянын болгаш Совет чактагы хун бүрү сатып салымчынык ачы-зы-биле чүктүтүп ууас ажал-агы комплексиниң соци-листтик экономикаынын эң-не мураккач, чүдүлү болгаш хей сорулгаларын чедипкиниң шиптирлеп шыдаар адыр-ларын бирөөн апарган. Ол яны-бүрү хевиринг аэропорттар, калбак четкинг аэропорттар, септеге бү-дүрүлгелеринг, тууду органи-зациялар, өртем болгаш өөредилге черлерин апарган.

Бистип агарар уруктарыны-тың иштин узууну бир милли-он километр алып турар. Олар бистип калбак-дөсгөм Төрөз чүртүстүтүн 3600 кире хоорайларын болгаш чүрттук-чалык черлерин агаар дам-

чыштыр аргыштырып турар. Чырофлот дөсгөйде эң ууар дөн аниаккомпания болбу-шаан, ол 94 чүрттарын 117 хоорайларынче ужулуш-кунарнын кылып турар.

Самолет болгаш вертолёт-да совет кижилериниң амы-дыралында быжымы-биле тур-густунган. тараажыларын болгаш туудукуларын, неф-тичлерин болгаш хөвөччи-ларын, геологтарын, балык-чыларын, а ол ыкпак эр-темдеринин болгаш эми-лериниң идегелдиг дузалачы-зы болу берген. Чер ажал-дыларын чүрттүп Аш-чем программанын амыдырал-га боттандырылган оларын дузалачымы болгаш салым-чынын хун келген тууду-на улам уладым турар.

Чүрттун бүгү транспорт хе-вирлериниң кылып турары

нияти пассажирылер өөрүтү-лениге хамаатыр ужал чүдү-ниги черин (демир-орук транспортунуң соонда) чоруп турар. Хоорайлар аразынын оркытарына пассажирылер аргыштырылган оң үзү 33 хуу болгаш эң ырак болгаш-га—80 ажык хуу бооп турар.

Көдө ажыл-агый самолёт-тары болгаш вертолёттарын ажыгаларын чүктүтүп талаа-зы-биле бистип чүктү-биле дерескүр чүрт чок бооп ту-рар. Ужудукчулар минерал-дык чешимчилдигин болгаш оскө-даа бүдүмелерин хөдүгүн чаштырып, тарады-ларын 40 хууун, шол-дерин хоралакчылардан бол-гаш бок үнүштерден камга-лаар ажылды 40 хууун бол-гаш хөвөч шөлүн аргылаары-нын бүгү хемчээлин шупту-зун жүүсөдип тураарлар.

Аэрофлоттун ужудукчу-лары нефть болгаш газ дам-чыдарынын хоорайларын са-лырында база ажылдап, олар-чы изи-бүрү чүктүтерин че-дирин берип турар. Олар Си-бириниң, Кыдымың Соңгу чүктүг болгаш Ираккы Чөөн чүктүг районнарыне ууас ажал-агынын чүктүтерин чедирин улам көвүдөдип тураарлар.

Коммунисттик партия бол-ган Совет чакан агаар тра-нспортун хөдүктериниң бол-гаш агаар корабльдерин улам болбайырап талаа-зы-биле Аэрофлоттун ажылдакчы-ларын мурункуда ууар бол-ган харысаалга сорулгаларын салган. Оң-биле калы Хамааты ужал чүдүлүн шы-даар аргалары-биле ууас ажал-агынын болгаш совет хөдүк хөдөгел-мегелде-

рин долгу-биле хандырымы —база-да хундугу сорулга бооп турар. Ону күүсөдир-биле ужал чүдүлүн ажык-мынч ажыктын болгаш шы-ларын улам бедипип, экижи-дерин негеттишип турар. Ол бүгү сорулгаларын күүсөд-дизе, ханы билилгил, эки белектериниң кадрлар—ужудукчулар, штурманнар, техниктер болгаш чер кыры-нын изи-бүрү азыбарынын специалистерин хей-биле не-геттишип турары билилгил.

Амгы үдөс агаар орукта-рында эң-не болбайырап лайнерлер ажуу чоруп турар. Оларын азында: ИЛ-86, ИЛ-62, ТУ-154, ТУ-134, ЯК-40 самолёттар болгаш МИ-2, МИ-8, КА-26 деп вертолёттар бар.

Аэропорттар самолёттарын болгаш вертолёттарын ужал чүдүлүн дөдө болгаш орту-мак өөредилге черлерин беле-кеп үндүрүп турар. Ол өөре-дилге черлери ужал чүдүлге болгаш оң бүдүрүлгелеринге ажылдаар ужудукчуларын, штурманнарын, техниктерин, а ол ыкпак чер кырынын азыбарынын специалистерин өөредип турар.

Аэрофлоттун дээди өөредилге черлери яны-бүрү профессиянын специалистерин белекээр Оларга хундуп алышкыннын негелделери-биле таныжыңар

Хамааты ужал чүдүлүн Ленин орденниң академиязы

Инженер-штурманнарын болгаш агаарга ужудушкун шим-чээшкени башкаар инженерлерин белекээр турар. Өөренириниң хуусаазы—4 жыл. Адрес: 196210, Ленинград хоорай, М-210. Авиационный институт.

Хамааты ужал чүдүлүн Актюбинскиде ужудукчуларын дээди училищези

Инженер-ужудукчуларын белекээр турар. Өөренир хуусаа-зы—4 чыл 2 ай. Училищезе белекел салбыр бар. Адрес: 463019, Актюбинск хоорай, Молдагулова кудум-чузу.

Хамааты ужал чүдүлүн Кировоградта ужудукчуларын дээди училищези

Инженер-ужудукчуларын белекээр турар. Өөренир хуусаа-зы—4 чыл 2 ай. Адрес: 316005, Кировоград хоорай, Добро-вольский кудумчузу.

Хамааты ужал чүдүлүн Киевте Күш-ажылдын Кызыл Тук орденниң институту

Ужал аппараттарын болгаш моторларын инженер-меха-никирин, техникти ажылдадып инженер-электриктерин; ужал чүдүл дериг-херекселеринин, аэропорттарын электрин дериг-херекселеринин инженер-электриктерин; ужал чүдүлүн радиоэлектроннун дериг-херекселеринин, аэропорттарын радио-локациянын болгаш радионавигациянын системаларын техникти ажылдадып инженер-электриктерин, кывар-чаар ма-териалдарын хынаарынын болгаш ажыгаларын талаа-зы-биле инженер-механиктерин (өөренир хуусаазы 5 чыл 6 ай), электроннун саналга машиналарын, башкарылган авто-маттыг системаларын талаа-зы-биле инженер-систематех-никтерин; аэропорттарын тудурын талаа-зы-биле инженер-туду-жучуларын; аэропорттарын автоматтыг болгаш механи-зациян дериг-херекселеринин техникти ажылдадып инже-нер-механиктерин; агаар транспортунуң экономикаынын бол-гаш организастарын инженер-экономиктерин (өөренир хуусаа-зы 5 чыл) белекел үндүрер.

Институт бүдүрүлгө ажылдашпаан өөренир инженер-механиктерин, инженер-электриктерин, радионженерлерин болгаш инженер-экономиктерин белекел үндүрүп турар.

Институтта белекел салбыр бар.

Адрес: 125195, Москва хоорай, Пулковская кудумчу, 6 «а».

Хамааты ужал чүдүлүн Ригада Ленинниң комсомол аттыг Кызыл тукут институту

Ужал аппараттарын болгаш шимчеликтерин ажылда-дып инженер-механиктерин, ужал чүдүл дериг-херексел-деринин техникти ажылдадып инженер-электриктерин, тех-никти ажылдадып инженер-электриктерин; ужал чүдүлүн радио-электроннун дериг-херекселеринин, аэропорттарын, ужал чүдүлүн радиоэлектроннун дериг-херекселеринин, радиолока-ция болгаш радионавигация системаларын радионженер-лерин (өөренир хуусаазы 5 чыл 6 ай), электроннун саналга машиналарын, башкарылган автоматтыг системаларын инженер-систематехниктерин; агаар транспортунуң экономикаынын болгаш организастарын инженер-экономиктерин (өөренир хуусаа-зы 5 чыл) белекел үндүрер.

Институтта белекел салбыр бар.

Адрес: 226019, Рига хоорай, Ломоносов кудумчузу, 1.

Бир эвес Бедик Мергежилди Инженер Азы Инженер-ужудукчу Болуксаар Болзунарза, Хамааты Ужал Чүдүлүн Дээди Өөредилге Черлеринин Бирээзинге Өөренип Кирип Алыңар!

Хамааты ужал чүдүлүн дээди өөредилге черлеринин хун-дусу өөредилге эр кижилерин (мергежилдерин: экономика болгаш агаар транспортун организастарын, бухгалтер уулар, кывар-чаар материалдарын хынаары болгаш ажылдаары, башкарылган автоматтыг системаларын, электроннун саналга машиналарын, аэропорттар тудушкуну) ортумак би-лиг, кадынын байлаа-биле ужудушкуну ажылдап (инженер-ужудукчу, инженер-штурман), агаар шимчээш-кенин башкаар инженер-мергежилдерин тудушкуну эр бол-гаш хөдөгел кижилерин азы инженер-ажылдаар (арткан бүгү мергежилдерге) хамааты ужал чүдүлүн өөренип-биле дараазында хар-назылаларын хуулап алыр: инженер-ужу-дукчу—мергежилге—22 хар чедир, инженер-штурман—мер-гежилге—23 хар чедир, агаар шимчээшкенин башкаар инженер—мергежилге—25 хар чедир, арктан мергежилдерге—35 хар чедир (кижилерин хар-назылаларын өөренип кирер чылын чендир 1-ге чедир тодаразын).

Бот-өөредилге салбырынга ортумак школа хемчээли алгил-лиг, хар-назыл кызыгар чок, өөренип деп шимчип алган мергежилге-биле ажылдап турарларын хуулап алыр.

Хамааты ужал чүдүлүн өөредилге черлеринге кирип турар кижилер хуулап алышкын комиссияларында дараазында до-кументтерин көргүзөр:

- а) билириниң;
 - б) ортумак билиг дугайында документ (боду-биле);
 - в) бүдүрүлгө-статжыг кижилерин ажылдап турар чериден характеристика;
 - г) ийи чылдан эвээш эвес ажыл статжыгар күш-ажыл дөдөдөнүшүп турга бижилгени кылар. Күш-ажыл статжыг өөренип кирип турар чылын сентябрь 1-ге чедир санаар;
 - д) алды фото-чүрүк (борт чок тырттырган, 3х4 см хемчээлдег);
 - е) эмиң шимчылгазы (ф. 286);
 - ж) академияга болгаш ужудукчулун дээди училищезинге кирип турар кижилер психоневрология диспансеринде шим-чылганы болгаш думчуткут көдүр иштин рентген чүрүүн рентгенологтун түнели-биле кады кирер.
- Паспорттун болгаш ширег албанынга хамаарылгазын дугайында документтерин хуулап алышкын комиссияга боду көргүзөр.
- Документтерин академияга болгаш институттарга июнь 20-ден июль 31-ге чедир, ужудукчулун дээди училищелеринге—июнь 20-ден июль 25-ке чедир хуулап алыр. Киририниң шимчылгаларын бүгү мергежилдерге бухгалтер үчүлдүлүг аныкта математикага (бижмел болгаш аас-биле), физикага (бижмел азы аас-биле), орус дылга болгаш литературага (бижмел-биле), бухгалтер үчүлдүлүг—орус дылга болгаш литературага (бижмел-биле), математикага (бижмел-биле азы аас-биле), СССР төгүзүлгө (аас-биле), географияга (аас-биле) дуузар.
- Шимчылгалар августун 1-ден 20-ке чедир болур.
- Документтерин хуулап алыр, эмиң шимчылгезин болгаш кирериниң шимчылгаларын хамааты ужал чүдүлүн дээди өөредилге черлерин боттарынын турар черлеринге, а ол ыкпак зонада чыгып алыр комиссияга хуулап алыр.
- Адрес: 630022, Красноярск хоорай, Аэровокзальная кудум-чу, 12.

Аэрофлот силерни ужудукчу-техникти училищелерге чалап тур

Хамааты ужал чүдүлүн Бузуруслово Совет Эвилелиниң Маадыры П. Ф. Еромасов аттыг ужудукчулар училищези

Хамааты ужал чүдүлүн ужудукчуларын белекээр турар. Адрес: 461600, Оренбург областын Бузуруслово хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Кременугта ужудукчулар училищези

Хамааты ужал чүдүлүн вертолёттар ужудукчуларын беле-кеп турар. Адрес: 315320, Полтава областын Кременуг хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Сасовода Совет Эвилелиниң Маадыры Г. А. Таран аттыг ужудукчулар училищези

Хамааты ужал чүдүлүн ужудукчуларын белекээр турар. Адрес: 391600, Рязань областын Сасово хоорай, авиахо-орайы.

Устүнде айттыгган үш училищелерге өөредилге хуусаазы 2 чыл 10 ай.

Хамааты ужал чүдүлүн Ригада ужудукчу-техникти училищези

Агаарга шимчээшкенин диспетчерлерин, самолёт башка-рылар болгаш хондурарын чер кырын радио-херексел-деринин техникти ажылдадып радиотехниктерин белекээр турар.

Өөренир хуусааылары: «диспетчер» мергежилге 2 чыл 10 ай, техникти мергежилге—2 чыл 9 ай.

Адрес: 226060, Рига хоорай, Пилот кудумчузу, 1.

Хамааты ужал чүдүлүн Омскиде ужудукчу-техникти училищези

Хамааты ужал чүдүлүн ужудукчуларын, самолёттарын радио-херекселеринин техникти ажылдадып радиотехниктерин (хундусу болгаш бот-өөредилге-биле), ужал чүдүл приборларын болгаш самолёттарын электрин дериг-херекселеринин техник-электриктерин (хундусу болгаш бот-өөредилге-биле), самолёт башкарынын болгаш хөдө-хондурарын чер кырында радио-херекселдеринин техникти ажылдадып радиотехниктерин (хундусу болгаш бот-өөре-дилге-биле) белекээр турар.

Өөренир хуусааылары: «ужудукчу» мергежилге 2 чыл 10 ай, техникти мергежилдерге—2 чыл 9 ай.

Адрес: 644087, Омск хоорай, аэропорт.

Хамааты ужал чүдүлүн Кировоградта ужудукчу-штурман училищези

Хамааты ужал чүдүлүн штурманнарын болгаш агаарга шимчээшкени башкаарынын диспетчерлерин белекээр.

Өөренир хуусааы: «штурман» мергежилге 2 чыл 6 ай, «диспетчер» мергежилге—2 чыл 10 ай.

Адрес: 316005, Кировоград хоорай, Добровольский кудум-чу.

Аэрофлоттун чер кырынын хынаары болгаш хундугу-даа ол бүгү мергежилдерин силер Хамааты ужал чүдүлүн ортумак өөредилге черлеринин бирээзинге киргеш чедип ап болур силер

Хамааты ужал чүдүлүн Егорьевскиде авиация-техникти училищези

Самолёттарын болгаш ужал чүдүл моторларын техникти ажылдадып техник-механиктерин (хундусу болгаш бот-өөредилге салбырлар) база нефтин болгаш гаагы сооп-туу, каалааларын техник-ажылдакчыларын белекээр.

Адрес: 140303, Москва областын Егорьевск хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Иркутскиде авиация-техникти училищези

Самолёттарын болгаш ужал чүдүл моторларын техникти ажылдадып техник-механиктерин (хундусу болгаш бот-өөредилге) белекээр.

Адрес: 664099, Иркутск хоорай, Советская кудумчузу, 139.

Хамааты ужал чүдүлүн Кирсановта авиация-техникти училищези

Самолёттарын болгаш ужал чүдүл моторларын техникти ажылдадып техник-механиктерин белекээр.

Адрес: 393350, Тамбов областын Кирсанов хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Кривой Рогта авиация-техникти училищези

Самолёттарын радио дериг-херекселеринин техникти ажылдадып радиотехниктерин (хундусу болгаш бот-өөре-дилге) база ужал чүдүл приборларын болгаш самолёттарын электрин дериг-херекселдерин ажылдадып техник-электриктерин (хундусу болгаш бот-өөредилге) белекээр.

Адрес: 324020, Днепропетровск областы, Кривой Рог хо-орай.

Хамааты ужал чүдүлүн Минскиде авиация-техникти училищези

Самолёттарын радио дериг-херекселеринин техникти ажылдадып радиотехниктерин болгаш ужал чүдүл приборла-рын болгаш самолёттарын электрин дериг-херекселдерин ажылдадып техник-электриктерин белекээр.

Адрес: 220105, Минск хоорай, Чкаловская, 69.

Хамааты ужал чүдүлүн Рильскиде авиация-техникти училищези

Самолёт башкарынын болгаш хөдө хондурарын чер кырынын радио-херекселдерин ажылдадып радиотехник-терин белекээр.

Адрес: 307330, Курск областын Рильск хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Троицкиде авиация-техникти училищези

Самолёттарын болгаш авиа-моторларын техникти ажыл-далып техник-механиктерин белекээр.

Адрес: 457100, Челябинск областын Троицк хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Фрунзеде авиация-техникти училищези

Самолёттарын болгаш ужал чүдүл моторларын техник-ти ажылдадып техник-механиктерин белекээр.

Адрес: 720027, Фрунзе хоорай, Колхозная, 60.

Хамааты ужал чүдүлүн Выборгта авиация-техникти училищези

Вертолёттарын болгаш ужал чүдүл моторларын техник-ти ажылдадып техник-механиктерин белекээр.

Адрес: 188900, Ленинград областын Выборг хоорай.

Хамааты ужал чүдүлүн Славянскиде авиация-техникти училищези

Самолёттарын болгаш ужал чүдүл моторларын техник-ти ажылдадып техник-механиктерин, ужудукчуларын чырык-техникти хандыларын херекселерин болгаш аэропорттарын электрилг установааларын техникти ажылдадып техник-электриктерин, аэропорттарга механика-ция деригелеринин техникти ажылдадып техник-механи-терин, ужал чүдүлүн приборларын болгаш самолёттарын электрин деригелерин ажылдадып техник-электриктерин

Хамааты ужал чүдүлүн Ленинградта авиация-техникти училищези

Ужал чүдүл-биле өөртүлгелерин организастарын техник-технологтарын белекээр (хундусу болгаш бот-өөредилге). Өөренир хуусаазы 2 чыл 5 ай.

Адрес: 192044, Ленинград, Литейный проспект, 43.

Өөренип киреринге эптиг кылдыр зоналарын хуулап алышкын комиссияларын тургускулаан оларнын адрестерин болгаш хуулап алышкыннын негелделерин билип алыңар!

Хамааты ужал чүдүлүн ужудукчулар болгаш техникти училищелеринин хундусу салбырларынга ортумак школа хемчээли билилгил болгаш хамааты ужал чүдүлүн ужудукчу-лап (мергежилдер: «ужудукчу», «штурман», агаарга ужу-душкун башкаар диспетчер) болгаш техниктеп (бүгү мер-гежилдерге) ажылдаарында кадынын байлаа таяжык эр кижилерин хуулап алыр. Назы-харын хемчээли: — «ужудукчу» болгаш «штурман» мергежилге—17-ден 22 харга чедир, арктан мергежилдерге—25 хар чедир.

Назы-харын өөренип кирер чылын сентябрь 1-ге чедир санаар.

Бот-өөредилге салбырга өөренип кирүүн, шипил алган мергежилге-биле ажылдап турар болгаш ортумак школа хем-чээлдег билилгил эр-көргөш кижилерин оларнын хар-на-зын хуулап алыр.

Нияти билилгил ортумак школанын доосканын соонда чылдарда үчүлгөсө өөренип кирер дээди кижилерин ажыл-стажы оларнын өөренип турган чыл санынга-ла 6 айдан эвээш эвес болур ужурут.

Хамааты ужал чүдүлүн училищелеринге өөренип кирүүн кижилер дараазында документтерин кирер:

- а) билириниң;
- б) ортумак билиг дугайында документ (боду-биле);
- в) ажылдап турар чериден (бүдүрүлгө-статжыг кижилер) характеристика;
- г) ийи чылдан эвээш эвес практикагы ажыл статжыг кижилер күш-ажыл дөдөдөнүшүп турга бижилгенин кирер. Күш-ажыл статжыг сентябрь 1-де байдал-биле санаар;
- д) алды фото-чүрүк (борт чокка тырттырган 3х4 см хемчээлдег);
- е) меллиниң шимчылгазы (ф. 286);
- ж) «ужудукчу», «штурман» болгаш агаарга шимчээшкени башкаарынын «диспетчер» деп мергежилдерге өөренип ки-рип турар кижилер психоневрология диспансеринде шимчыл-ганы болгаш думчуткут көдүр иштин рентгенологтар кыгын чүрүп база кирер.

Дээди болгаш ортумак тускан өөредилге черлерин дооскан кижилерден Хамааты ужал чүдүлүн училищелеринге билилгил алыңар

Киририниң шимчылгаларын математикага (аас-биле), орус дылга болгаш литературага (бижмел-биле) чорудар.

Хамааты ужал чүдүлүн училищелеринин курсантылары кү-рүенин долгу хандырылганын турар: оларга обшеститенин бээр, азы-чөм, форма хептери халас болгаш стипендиялыг болур.

Документтерин июнь 2-ден июль 25-ке чедир хуулап алыр, медицина шимчылгезин болгаш кирериниң шимчылгаларын июль 10-дан август 6-га чедер.

Чогуур өөредилге черлеринге мергежилдер ботуар хуулап алышкынын кылып турар училищелерин хуулап алышкын комиссиялары-биле чергештир Тыва АССР-ден техникти мергежилдерге өөренип кирүүн хуулап алышкын шимчылгаларын Тыва аныбурулгала тодаралып апар болур. Аная чедер №1 автобус-биле «Аэропорт» останаказынга чедер, телефон 995-3-17.

«ТЕХНИКУМ ХУНУНЧЕ» ЧАЛАЛГА

Техникум авторунок техникум Културорун болгаш дыштанылганын болгаш эгелер пармынга ГАСРЭ-ниң составына Тыванын эки тура-биле киргенянын 40 чылынга тураскаалып «Техникум хунун» 1983 чылдын май 21-де эрттирерин чарлап турар.

Программада:

1. Тайбың камгалаары-нын митингизин. Эгелээр 9.00 шакта «Хүреш» ста-диянга.
2. Техникумунун шан-наларын дөсөт «Хүреш» стадионга спорт маргыл-далары. Эгелээр 10.00 шакта.
3. Техникти чогаалды-га делгелгезин. «Ногаан театрга» 13.00 шакта эгелеп ажиттынар.
4. Техникумунун башкы-лары болгаш ажылдак-чылары-биле ужура-жышкыннар. Эгелээр 14.00 шакта «Ногаан театрга».
5. Бот-тывынгыр уран чүдүл концерти. Эгелээр 14.30 шакта «Ногаан театрга».
6. Танчы экшүнге «Ду-дуг ортыда, шөлүн» деп темалыг кежээ. Эгелээр 18.00 шак.

Бөгүн республикага булу-тур, чамалык черлерге хар хо-лумчак чыгар. Аргу-барын чүктен чыгып сөкүлээ 18—23 сооп.

Дүңе 2 градус мерген 3 градус чымыр; хундус 1—6 градус, чамалык черлерге 6—11 градус.

АГААР

Бөгүн республикага булу-тур, чамалык черлерге хар хо-лумчак чыгар. Аргу-барын чүктен чыгып сөкүлээ 18—23 сооп.

Дүңе 2 градус мерген 3 градус чымыр; хундус 1—6 градус, чамалык черлерге 6—11 градус.

КИНО

МАЙ 20-ДЕ

«НАЙЫРАЛ»: «Человек, который застрял в городе» 9.30, 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 21.00 шактарда.

«ПИОНЕР»: «Жизнь радуга» 9.30, 13.15, «Ангел-18» 11.10, 15.00, «Тень впамя» 17.00, 20.00 шактарда.

«ВОСТОК»: «Не хочу быть мускетером» 15.00, «Четыре мускетера» 16.50, 19.30 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Ведик на золотом коне» 10.00, «4-й в ползу Тавиш» 13.20, «Гранч» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Пригла-шение графини» 18.30, 20.30 шактарда.

«ЧАПЫ»: «Розаля и я в Сибири» 15.00, 17.00, 19.00 шактарда.

Редакцияның адреси:

667000, Кызыл, Шетинки болгаш Кравченко кудумчуу бажың №3 Телефоннары: Редакторун 2-24-63, редакторун оралакчыларын 2-35-24, 2-23-54, хынаар секретарын 2-23-35, секретарын 2-31-75, пропаганда болгаш совет тургузу кидистерин 2-37-13, агаа кылыгынын 2-41-27, информация кылыгынын 2-20-60, култура кылыгынын 2-21-47, корректорларын 2-27-44, бухгалтерларын 2-12-45, солуп келбей барганда 2-32-75

Чыгың №1629.

Солун неделяга 6 катап үнер.